

• ASSEMBLY SUPPORT INITIATIVE
NEWSLETTER
AĞUSTOS 2005, NO 18

2005 yılının ortası: Değerlendirme zamanı

BM Genel Sekreteri "Kosova'nın kapsamlı bir şekilde denetlenmesini yapacak Özel Temsilci" olarak Norveç büyükelçisi Kai Eide'yi bu göreve atadı.

**Madeleine
Albright
Kosova
Meclisi'ne
hitap etti**

Editörden

Demokrasi ile ilgili tartışmalar

Son aylar içerisinde Kosova Meclisi milletvekilleri tarafından olduğu gibi uluslar arası topluluğu tarafından da Kosova Meclis'i toplantı programı eleştiri yağmuruna tutuldu. Buna rağmen son iki ay içerisinde Meclis, Kosova toplumunun kilit soruları ile ilgili daha fazla tartışmaların yapılmasını sağladı. Standardlar süreci, yerel -mahali idare reformu, ekonominin tartışıldığı özel toplantılar düzenlendi, güvenlik ve kayıp sahipler. Tartışmalar iyi örgütlenip konuşmak isteyene açıktı. Kosovalı arkadaşlarımızın çoğu, Meclis'in aleni tartışmalar yeri olduğunu görüp bundan memnun kaldılar.

Şimdi ise tartışmalar içeriğinin daha iyi hazırlanması ve her tartışmanın ardından daha iyi sonuç ve önerilerin çıkmasının zamanıdır. Bununla birlikte komisyonlar genel kurul toplantılarında kabul edilen özel konular ve önerilere ilişkin raporları hazırlayabilirler. Komisyonlar, bakanların cevap vermeleri gerekli olan özel analizler ile önerilere ilişkin yasama sürecinin gerçekleşmesine değin aleni toplantılar düzenleyebilirler. Komisyonlar ya da genel kurul toplantılarına katılmayan bakanlar Meclis tarafından uyarılacaktır. Demokratik olan her parlamentoda bu böyledir.

ASI Bülteninin bu sayısı Kosova'da son gelişmeler ile ilgili bilgileri olduğu gibi Kosova demokratik enstitülerindeki gelişmeleri ve Meclis'teki özel destek etkinliklerini kapsamaktadır. Haziran ayının başlangıcında ilk defa olarak Kosova'da düzenlenen Güney-Doğu Avrupa parlamento yuvarlak masa toplantısının düzenlenmesine de yer veriyoruz. Bu , tarihi bir olay olmakla birlikte Standardlar süreci ile de ilgiliydi. Standardların kapsamlı bir şekilde görüşülüp değerlendirilmesi devam ederken Sn. Kai Eide Kosova'yı ziyaret etmekte, Kosova'nın nihayi statüsü ile ilgili müzakerelerin başlaması beklentileri de artmaktadır. ASI Bülteni'nin bu sayısında son gelişmeleri kapsadık. Faydalı bulacağınızı ümit ediyoruz. Her zaman sizin düşüncelerinizi bekliyoruz.

Franklin De Vrieze,
ASI kordinatörü.

2. Editörden / Demokrasi ile ilgili tartışmalar
Franklin De Vrieze

3. Madeleine Albright Kosova Meclisi'ne hitap etti

4. Priştine Güney –Doğu Avrupa Parlamentosu yuvarlak masa toplantısına evsahipliği yaptı

Peter Van Houtte ile Franklin De Vrieze

6. Kosova enstitülerinde son gelişmeler

8. Tarih eşliğinde

Scott Bates

9. NATO Parlamento Meclis'i Kosova'yı tartıştı

Doina Ghimici

12. 2005 yılının ortası: Değerlendirme zamanı

Andriani Mortoglou,

14. Tartışmalı Kosova Sirp Bakanı

Zoran Culafic,

15. I Štrpce/Shtërpçë / Ştirpce Belediye Başkanı Stanko Yakovleviç ile söyleşi "Merkez enstitüleri tarafından ihmal edilen model olarak belediye"

16. Standardlara ayak uydurmak

Isuf Demaj

17. Kosova Meclisi'ne destek

19. Kosova nüfus sayımı

Katja Salsback

Yazi Isleri Heyeti:

Sven Lindholm, Ramush Tahiri, Franklin De Vrieze, Blerim Vela, Labint Hoxha, Edmond Efendija, Krenar Loshi

AGİT Misyonu Kararğahları, 10000 Priştine
Tel. (+381-38) 500 162 Faks: (+381-38) 500 188
İrtibat kuracağınız kişi: franklin.devrieze@osce.org
http://www.osce.org/kosovo

Bu bültende ortaya atılan görüşler katkıda bulunanların kendi görüşleridir ve Meclis, AGİT'in Kosova Misyonu ya da ASI partnerleri olan örgütlerin görüşlerini temsil etmemektedir.

Bu bültendeki fotoğraflar: Express gazetesi sayfa. 1, 3 (Ferdi Limani) / 7, 14, 16, 17, 20 (Atthe Mulla) / AGİT sayfa 4, 5, 8, 10, 15, 18 / UNMIK sayfa 6 / NATO sayfa 9 / Basbakanlık Basın, Yayın ve Enformasyon Bürosu sayfa 12.

Madeleine Albright Kosova Meclisi'ne hitap etti

Eki ABD Devlet Sekreteri Madeleine Albright Kosova Meclis'inin 5 Temmuzda düzenlenen özel genel kurul toplantısında uluslar arası ilişkilere ait Ulusal Demokratik Enstitüsü(UDE) Başkanı olarak bir konuşmada bulundu. 4-7 Temmuz tarihleri arasında Kosova'ya yapmış olduğu ziyareti süresince Sayın Albright enstitü liderleri, muhalefet temsilcileri, sivil toplum ve kadın milletvekilleri ile görüşüp bir araya geldi

Altı yıllık bir dönem içerisinde siz dünyaya, Kosovalıların sadece dünyanın en güzel evlerini ve kamu altyapı ve strüktürleri yapanlar olarak değil, yeni ve demokratik enstitülerin inşaatçıları olarak kendinizi kanıtladınız. Politik partiler kurup seçimler düzenlediniz. Bağımsız bir medyayı geliştirip yargı sistemini kurdunuz. Uluslar arası topluluk ile yapıcı bir şekilde çalıştınız. Ve çoktandır beklenen Kosova'nın nihayi statüsünün saptanacağı güne yaklaştınız.

Bu başarılar tüm Kosovalılar, Anavutlar, Sırpalar, Romlar, Haşkalılar, Gorahılar, Mısırlılar, Türkler, Boşnaklar ve daha iyi bir toplumun elde edilmesi için yardım edenlerin katkılarıyla gerçekleştirmiştir. Böbürlenmek için çok nedenleriniz vardır. Elde etmiş olduğunuz bu başarılar arkadaşlarımızı böbürlendirmekte; Beni de bu başarılarınız böbürlendirdi ve etmeye devam edecektir. Çok samimi olarak söylüyorum. Sizin arkadaşınız olarak geride kalmış ve bitmemiş olan ödevleriniz hakkındaki sorumluluğunuz ve sizi bekleyen sorunlar hakkında sizi uyarmak istedim.

İlk sırada size iyi işyerleri temin edecek ve kendi ana yurtları olan topraklarda kendi geleceklerini sağlamaları teminatını veren sağlıklı bir ekonominin sağlanması doğrultusunda sizi önemli görevler beklemektedir. Kosova çok genç bir ahaliye ve Avrupa'da en yüksek bir işsizlik düzeyine sahiptir. Özellikle genç kadınların durumu beni ilgilendirmektedir. Onların okullarda yer almalarına, işyerlerinde başarı göstermelerine ve seçmiş oldukları alanlarda -

çalışan kadınlar, doktor, gazeteci veya bilgisayar programcıları ve hatta geleceğin başkanları veya Kosova'nın başbakanları olmaları doğrultusundaki rüyalarının gerçekleştirilmesi için kendilerine eşit şans verilecek mi?

Kosova diğer bir sorunla da karşı karşıya gelmektedir o da kanun ile idare edilen bir toplumun inşa edilmesidir. Dünyanın diğer yerlerinde olduğu gibi Kosova'da da rüşfetçilik ve cinayetlerin sorun olduğu gizli bir şey değildir. Bu gizlenilemez ve hiç bir toplum rüşfetçilik ile ünlü olmak istemez. Ama bu sorun açık olarak belirlenmeli ve ona karşı göğüs gerilmelidir. Bu sorun polis ve bağımsız bir yargı sayesinde, suç zanlısı kişilerin buldukları mevki bakılmayarak onların idare ya da muhalefetten gelip gelmedikleri de farketmeksizin çözümlenemez. Yasalar kamuoyu isteklerinden gelmektedir. Kosovalılar bundan daha azını hak etmemektedir.

Üçüncü sorun da en önemli sorunu oluşturmaktadır. Bu da her etnik grubun katılabileceği ve katkısını sunabileceği birleşmiş bir toplumu inşa etmektir. Altı yıl önce burada olduğum zaman burada Kosova'nın düşmesini isteyen bazı insanlar olduğunu gördüm. Onlar da çoğunlukta olan Arnavutların diğer etnik grupların burada yaşamalarına izin vermeyeceklerini söyleyen kişilerdi. Onlar yeni bir Kosova'nın tolerans bir toplum olmayacağını ve çatışmalı bir bölge olacağını, azınlıkara karşı ayrımcılığın yapılacağını ve onların orada yaşamalarını olanaksız olduğunu söylemekteydiler. Ben ise bu değerlendirmelerin yanlış olduğunu biliyordum.

Merkezi Meclis bu alanda hayati bir öneme sahip olarak Kosova geleceğinin şekillendirilmesinde çok önemli bir role sahiptir. Meclis üyeleri olan sizler hükümetinizin alması gerekli olan özel eylemleri

gözlemleyerek, tartışarak anlamaya varmalısınız. Eylemde bulunduğunuz zaman siz sadece kendiniz ve partiniz için değil, temsil etmekte olduğunuz ve tüm Kosovalılar adına eylemde bulunacaksınız. Milletvekillerine büyük güven verilmiş bulunmaktadır.

İdarede olan koalisyona çok-büyük sorumluluklar düşmektedir. Muhalefette olanlara da sorumluluklar düşmektedir. ABD'de Demokratik Partinin üyesi olarak, inanınız muhalefette olmanın ne demek olduğunu biliyorum. Kaybetmekten nefret ederim ama zamanın değiştiğini ve aynı zamanda seçmen kafalarının-düşüncelerinin de değiştiğini öğrendim. Yeni liderler ortaya çıkıyor. Ve bugün muhalefette olanların bazıları bir gün hükümeti idare edeceklerdir. Bundan dolayı muhalefetin sadece eleştiride bulunması değil, kendi düşüncelerini sunma sorumluluğu düşmektedir. Bunun için çoğunluğun ve muhalefetin başkalarının haklarına saygı göstermeleri şerefi düşmektedir.

Önümüzdeki aylar içerisinde uluslar arası topluluk insanlara hizmet etmekte olan hükümetin elde etmekte olduğu başarıları, sizin demokrasi doğrultusunda sunmuş olduğunuz çabaları, herkes için açık ve güvenli olacak bir Kosova'nın inşa edilmesinde gerçekleştirmiş olduğunuz başarıları yakından izleyecektir. Bunlar yüksek standartlardır ve sizin elde etmiş olduğunuz başarılar eleştirel bir göz ile incelenecektir. Sizin geleceğiniz, olması gerektiği gibi size bağlı olacaktır.

Priştine Güney -Doğu Avrupa Parlamentosu yuvarlak masa toplantısına evsahipliği yaptı

“Maliye Bakanının, hükümet ve parlamentodaki arkadaşlarına haber vermeden kendi girişimi üzere bütçeyi değiştirmeye kararlaştırmasından sonra kendisinin istifa etmeye davet etmemiz konusunda uzlaşma sağlayabilir miyiz? Ve biz, iktidarda olan partilerin milletvekilleri bu bakanımızı nasıl savunabiliriz? Hükümet erken seçimlerin yapılmasını isteyecek mi?” Bunlar 9 - 11 Haziran tarihleri arasında Priştine’de Güney-Doğu Avrupa milletvekilleri ile yapılan görüşme ve tartışmalardan çıkan bazı duygusal ve hararetli tartışmalarda ileri sürülen fikirlerdi.

Peter Van Houtte ile Franklin De Vrieze, AGİT Kosova Misyonu

Kosova Meclisi başkanının 10 Haziran 2005 tarihinde Priştine Viktorya Otel’de toplantıya katılanlara ön açıklamalarda bulunması sırasında dahi bunun tarihsel önem taşıyan bir olay olacağı hisedilmişti. Prof. Nexhat Daci’nin önünde Güney- Doğu Avrupa’nın 12 parlamento milletvekilleri oturmaktaydı. Tüm yöreden gelen delegasyonla ilk defa olarak Priştine’de bir araya gelip ortak sorunları görüşme, Kosova’da olan meslekdaşlarını ziyaret etme ve Kosova’daki son gelişmeler ile tanışma fırsatından

yararlandılar. Bu, aynı zamanda, ulusal ve yöresel parlamento temsilcilerinin ilk defa böyle bir araya gelmelerinin örneğini de oluşturmaktaydı.

Yuvarlak masa toplantısının temel konusunu, parlamentoların hükümetler ile olan ilişkileri ve iktidarın parlamentolar tarafından etkili bir şekilde denetlenmesi oluşturmaktaydı. Kosova’da olduğu gibi yöredeki tüm diğer parlamentoların çoğunda da, kilitli toplumsal konular hakkında daha fazla parlamento tartışmalarının yapılması, daha

sık yapılacak olan genel kurul toplantılarında bakanların siyasetlerini açıklamaları ve soruları cevaplandırılmaları ve yasaların ve onların pratikte gerçekleşmesine ilişkin parlamento kararlarının ne denli gerçekleştiğine açıklık getirmeleri ihtiyacı sezilmektedir.

AGİT ile birlikte bu yuvarlak masayı örgütleyen Kosova Meclisi, komşu parlamentolara Kosova Meclisi’nin bir partnör olduğunu göstererek, Kosova Meclis’i milletvekillerinin komşu ülke milletvekilleri ile partnör olduklarını - ve komşular

olarak - kendilerinin parlamento olaylarına katılmaları gereğini bildirdiler. Şimdiye kadar durum her zaman böyle değildi. Güney-Doğu Avrupa İstikrarlık Paktının desteği ile yeni yaklaşım temin edilmiş bulunmaktadır: yöresel parlamento karşılaşmalarına yörede seçilen tüm meclis üyelerinin katılması temin edilmektedir.

Yuvarlak masa toplantısı süresi içerisinde formal ve formal olmayan enstrümanların ele alınıp görüşülmesi yanı sıra muhalefet ile çoğunluğun iktidarı denetlemelerine ilişkin değişik rolleri konusu

da görüldü. Parlamento üyeleri, bütçe ile güvenlik gibi kritik olan hükümet sektörlerinin denetlenmesinin son derece önemli oldukları konusunda uzlaşmaya vardılar. Yeni polis bakanlığının kurulması ile ilgili hazırlıklar sürerken, tüm vatandaşların hizmetinde olacak polisin kurulması için etkili bir parlamento denetiminin yapılması temel bir koşulu oluşturmaktadır. Bütçe harcamalarının etkili olarak

denetlenmesi de parlamentonun kilit görevlerinden birini oluşturmaktadır. Bu yüzden de Kosova Meclisi'nde de yarım yıllık finansi harcamalarla ilgili tartışmalarının düzenlenmesi gerekir.

Tüm yörede parlamentoların rolünün güçlendirilmesi amacıyla, özel interaktif eğitim programlarının hazırlanması ve ister multilateral ister de bilateral

düzeyde ağ şebekeleri yoluyla işbirliğinin geliştirilmesine ihtiyaç duyulmaktadır. AGİT Kosova Misyonu ve İstikrarlık Paktının, kurul şeklinde yöresel teknik çalışma gruplarının oluşturulmasına yardım etmesi konusunda anlaşmaya varıldı. AGİT, bütçe ile güvenlik sektörünün örgütlenmesi ve denetlenmesine odaklaşarak, etkili bir yöresel şebekenin gerçekleştirilmesini destek-

leyecektir. Bu hedefe ulaşmak için yöredeki parlamentolar hakkında özel bilgileri, değişik hizmetleri, komisyonlar ve milletvekilleri hakkında özel bilgileri kapsayarak AGİT online yöresel parlamento verilerini geliştirecektir.

Bu yuvarlak masa toplantısına katılan temsilciler 2006 yılında toplantıya katılan parlamento tarafından diğer bir konferansın yapılmasını kararlaştırdılar.

Kosova enstitülerinde son gelişmeler

Kosova Forumu çalışmalarına başladı

Kosova Forumunun oluşum toplantısı, Kosova'nın ana politik parti liderleri tarafından kurulan danışma organı 7 Haziran tarihinde gerçekleşti. Toplantıya, GSÖT, Başkan Rugova, Başbakan Kosumi, ORA lideri Veton Surroi, PDK üyesi Hajredin Kuçi ve LDK üyesi Kole Berisha katıldı. Toplantıdan sonra katılımcılar, Forumun GÖE'leri değiştirme amacını gütmeyeceğini, Kosova Arnavut liderlerinden standartların ve statüs sürecinin kapsamlı bir şekilde görüşülmesine ilişkin ortak bir yaklaşımı ifade ettiği vurgulandı. 30 Haziran'da Kosova Forumunun ikinci toplantısı düzenlendi. Forum, status süreci hazırlıkları ile yakından izleyecek olan Sekreterliğin kurulması için uzlaştı. Forum aynı zamanda teknik ile politik düzeyde desteği sunacağını ve Belgrad ile sürekli bir diyalogun yapılması ile uzlaştı.

Meclis, Yerel İdare reformunu tartışıyor

19 Mayıs tarihinde Kosova Meclis'i, 24 Şubat tarihinde Hükümet tarafından onaylanan Yerel İdarenin Çalışma Programını görüştü. Başbakan Bajram Kosumi pilot projelerinin gerçekleştirilmesini öngören ademi merkezîyetçiliğin, azınlık topluluklarına çözümler getirdiği ve paralel strüktürlerin ortadan kaldırılmasıyla bu toplulukların entegre olmalarına yardım etmektedir, dedi. Başbakan, aynı zamanda, Hükümet programının, statüs müzakereleri ile ilgili tartışmaların yapılmasında görüşmenin esasını oluşturacağını belirtti. KDP-PDK lideri Hashim Taçi Hükümet planına karşı gelerek önceki hükümet tarafından onaylanan pilot projelerinin gerçekleşmesinin Çerçeve Dokümanına göre olmadığını belirtti. Ona göre bu, Kosova'nın teritoryel bölünmesine götürecektir. ORA lideri Veton Surroi pilot projeleri gerçekleşmeden önce yeni anayasal ve yasal çerçevelerinin oluşturulması gerektiğini belirtti. Kendisi aynı zamanda Pilot Belediye Birliklerinin kurulmasına dair bütçe masraflarının hesaba katılmadığı için desantralizasyon planını eleştirdi. Hükümet, Meclis'in sıralı olarak, genel kurul toplantılarında olduğu gibi kurulacak olan Yerel Hükümetin ad-hoc komisyonları tarafından ilerleme konusunda tanıtılacağı sözünü verdi.

Standartların kapsamlı bir şekilde görüşülmesinin başlangıcı

27 Mayıs tarihinde, BM Genel Sekreterinin, BM Güvenlik Konseyi'ne göndermiş olduğu raporu Standartların görüşülmesinin başlaması için yeşil ışığı yaktı. 4 Haziran tarihinde, BM Genel Sekreteri Kofi Annan, Norveç diplomatı Kai Eide'yi Standartların Gerçekleşmesi ile ilgili Kapsamlı bir rapor yapması için özel bir elçi olarak atadı. 13 Haziran'da Eide, Kosova'ya vardı. Kosova'ya geldiğinde Eide çalışmalarının sadece Standartların görüşülmesi ile sınırlı kalmayacağını, Kosova'daki durumun politik yönlerinin değerlendirilmesine odaklanacağını belirtti. Bu görüşmelerin yapılması UNMİK ile bağlı değildir. Sn Eide'nin 2005 yılının Eylül ayında nihayi raporu sunması beklenmektedir.

AGİT Şefi Meclis çalışmalarını Meclis Başkanı ile değerlendirdi

30 Mayıs tarihinde AGİT Kosova Misyonu Şefi Ambassador Werner Wnendt, Kosova Meclis Başkanı Nexhat Daci ile görüştü. Diğerleri arasında , Ambassador Wnendt ve Başkan Daci Meclis'in çalışmasını olduğu gibi geçenlerde kabul edilen Yönetmelik konusunu ele aldılar. Ambassador Wnendt AGİT'in Meclis'e sunmuş olduğu öğüt verici ve kapasite yapılanması desteğini olduğu gibi yöredeki parlamentolar ve Avrupa'nın diğer yöreleri ile işbirliğin kolaylaştırılmasını teyid etti. Başkan Daci, Ambassador Wnendt'e AGİT'in geçmişte sunmuş olduğu desteği ve gelecekte sunacağı destek için teşekkürlerini belirtti. Misyonun Meclisi gözetlemesi konusuna gelince, Başkan Daci azarlamayı kabul edemeyeceklerini, açık , olumlu uyarı ve önerilerin ise kabul edileceğini belirtti.

Meclis, standartların gerçekleşmesini görüşüyor

23 Haziran tarihinde düzenlenen Meclis genel kurul toplantısında Başbakan Bajram Kosumi, Standartların gerçekleştirilmesi ile ilgili bir rapor sundu. Meclis üyeleri-milletvekilleri Standartların gerçekleştirilmesine ilişkin desteğini belirterek, diğer yandan idarede olan koalisyon üyeleri standartların gerçekleştirilmesi doğrultusundaki değerlendirmenin çok yüksek olduğunu, muhalefette olanlar ise sürekli olarak Hükümette rüşfetin olduğunu ve Meclis'te prosedürel ihlallerin olduğunu belirtti. 24 Haziran tarihinde devam eden genel kurul toplantısında Meclis, Ürünlerle ilişkin Tekik Gereksinimler Yasa Tasarısını olduğu gibi Tarımsal Topraklar Yasa Tasarısını ikinci görüşmeden sonra onayladı. Meclis ilk görüşmede, dillerin kullanımına değin Yasa tasarısı da dahil olmak üzere daha yedi ek kanununu kabul etti. Dillerin kullanımına değin Yasa Tasarısı tartışılırken milletvekilleri Kosova'da var olan diğer azınlık dillerine kıyasla Sırpçaya daha yüksek bir statüsün verilmesine karşı geldi.

Meclis Başkanı kanunların ilan edilmelerinin gecikmemesini istedi

5 Temmuz tarihinde Meclis Başkanı Nexhat Daci, GSÖT Soren Jessen-Petersen'in Meclis'ten geçen kanun ilanlarını ertelememesini istedi. Başkan Daci bu yorumları Jessen-Petersen ile yaptı. Yapmış oldukları görüşmede Meclis'ten geçen kanunların dinamiği ve zamanında ilan edilmemesi ele alındı. Daci ve Jessen-Petersen, Parlamento ile UNMIK yasal Ofisleri arasında daha iyi bir koordinasyonun sağlanmasının her iki taraf için yararlı olacağı konusunda uzlaştılar. Parlamentodan geçen kanunlar UNMIK yasal Ofislerinin desteği olmadan gerçekleşemez. Bazı kanunların ilanı ertelenmiştir çünkü onlar bütünlüklü olarak Anayasal Çerçeveye ya da BM "yedek güçlerine" uymamakta veya Kosova Sırp Meclisi üyelerinden gelen bazı başvuruların hala askıda bulunması yüzündendir.

Meclis'te sıralı olarak kamuya açık aleni toplantılar düzenlenmektedir

Yasama sürecinin bir parçası olarak Meclis Komisyonları uzmanların düşüncelerini aramakta ve sıralı esaslar üzere aleni toplantıları düzenleyerek seçmenlerin düşüncelerini istemektedirler. Son iki ay içerisinde şu aleni toplantılar düzenlendi: Tarımsal Alan Kanununa değin Aleni toplantı 9 Mayıs 2005 tarihinde yapıldı. Yetişkinlerin Eğitim Öğretimine değin Kanun Tasarısı ile ilgili aleni toplantı 11 Mayıs'ta yapıldı. Administratif Prosedürlere değin Kanun Tasarısı hakkındaki aleni toplantı 13 Mayıs'ta yapıldı. Uzlaşmanın garanti edilmesine dair Prosedürler hakkındaki aleni toplantı 13 Mayıs'ta düzenlendi. Din Özgürlüğü Kanun Tasarısı ve Dini Toplulukların Yasal Statüsü hakkındaki aleni toplantı 15 Haziran'da yapıldı. Merkezi Isıtma Kanun Tasarısı hakkındaki aleni toplantı ise 27 Haziran tarihinde düzenlendi.

Hükümet delegasyonu Viyana ile Brükseli ziyaret etti

26 ila 30 Haziran 2005 tarihleri arasında Kosova Geçici Özyönetim Enstitülerinden oluşan bir delegasyon Viyana ile Brüksel'i ziyaret etti. Dolayısıyla düzenlenen çeşitli toplantılarda bakanlar standartları, desantralizasyonu, azınlık haklarını ve geri dönüşleri, Belgrad ile diyalogu, demokratik enstitülerinin çalışmasını, güvenlik ile nihayi statüsü görüştüler. Viyana'da GÖE delegasyonu AGİT'in şimdiki ve ilerideki başkanlar temsilcileriyle, AB Troika temsilcileriyle AGİT'in Rusya temsilcileriyle görüştü. Brüksel'de delegasyon Genişlemeden sorumlu olan Olli Rehn ve AB Ortak Dış ve Güvenlik Siyaseti Yüksek Temsilcisi Javier Solana ile görüştüler. Yapılan bu ziyaret GÖE resmi görevlilerinin Kosovayı bekleyen diğer ödev-

lere ilişkin görgü teatisinin yapılmasını temin ederek bu hassas dönemde AB ile de görgü teatisinin yapılmasını sağladı. Ziyaret AGİT tarafından olmak üzere Avrupa Komisyonu ile UNMIK –IV Sütunu işbirliği ile gerçekleştirildi. Bir hafta öncesinde, 20 Haziran 2005'te, Meclis Baskanı Daci'nin önderliğinde Kosova Meclisi'nden çok partili bir heyet Avrupa Parlamentosu'nu ziyaret etti. Meclis Heyeti, Avrupa Parlamentosu'nun Güney ve Doğu Avrupa Heyeti Baskanı, sayın Doris Pack tarafından daveti üzerine bu ziyareti gerçekleştirdi. Bu Kosova Meclisi'nin konsultasyon ve karşılıklı ilişkilerin gelişmelerini amaçlayarak Brüksel'e davet edildiği arka arkaya üçüncü yıl olmaktadır

Bağımsız Medya Komisyonuna değin Kanun ilan edildi

11 Temmuz 2005 tarihinde BM Özel Temsilcisi, Søren Jessen-Petersen, Bağımsız Medya Komisyonu Kanununu [BMK] imzaladı. Dolayısıyla, AGİT Kosova Misyonu Şefi Büyükelçi Werner Wnendt, "Elektronik medyanın düzenleyici organı olarak Bağımsız Medya Komisyonu'nun kurulması, serbest, bağımsız ve profesyonel elektronik medyanın kurulmasında en önemli adımdır", dedi. GSÖT sözü geçen Kanunu, bu yılın ilk aylarında Kosova Meclisi tarafından geçen ve en iyi Avrupa pratikleri çizgisinde olan birkaç değişiklikle beraber imzaladı. Bir önemli değişiklik ve tamamlama, BMK'nin bağımsızlık ve yetkisinin, Telekomunikasyon Düzenleyicisi Organından ayrı olmasını temin edecektir. Diğer değişiklikler Kanunun anlaşılır ve BMK görevlerinin ayan olmasının artırması işlevindedir. BMK ile değiştirilecek olan Geçici Medya Komiseri artık geçici bir safhaya girmektedir. BMK Kosova'daki tüm radyo-difüzyon yayınları ve çalışma lisanslarının verilmesi görevlerini bundan böyle de devam edecektir. "Bağımsız bir enstitü olarak BMK'nun gelecekte görevlerini gerçekleştirmesi temin edilmiş bulunmaktadır," dedi Büyükelçi Wnendt. "Medya kurallarının yerel enstitülere yıl sonuna kadar regülasyonları teslim etmeleri işi şimdiden başlayacaktır." Medya Başvurular Kurulu, Basın Konseyi gibi öz-düzenleme mekanizmaları oluncaya kadar basın medyası tarafından sunulan itiraz olaylarını görüşmeye devam edecektir.

Kosova'da yerel idare reformunun gelecekteki yönleri Balkandaki deneyimlere göre olacaktır

Yerel özyönetim reformunun gerçekleştirilmesi ve alınmış olan derslerin paylaşılması gibi konuların ışık altında tutulması amacıyla 6-7 Haziran 2005 tarihleri arasında Priştine'de "Kosova'da Yerel İdare Reformu – Güney Doğu Avrupa Deneyimleri" adlı Konferans düzenlendi. Konferans, AGİT Misyonu, Yerel İdare Administrasiyonu Bakanlığı, Kosova Belediyeleri Asosyasyonu, BM Gelişme Progamı (BMGP) tarafından düzenlendi. Konferans üç panel halinde çalışmalarını sürdürdü: 1) Demokratik enstitüler ve prosedürler; 2) Yerel idarede çok uluslu topluluklar, ve; 3) Yerel düzeyde ekonomik gelişme. Sunmuş oldukları tebliğlerde, uluslar arası konuklar, yerel özyönetimdeki reform süreçleri hakkında olduğu gibi belediyelere mülklerin aktarılması meseleleri hakkında da bilgi verdiler. Ayrıca ilgili ülkelerdeki hükümetlerin irtibat birimleri hakkında açıklamalarda bulundular. Konferansta, aynı zamanda, Kosova'nın birkaç belediyesinde bu alanda kaydedilen olumlu tecrübeler de takdim edildi. Konferans ile ilgili yakında hazırlanacak olan rapor sizlerin de kullanımına sunulacaktır.

Tarih eşğinde

Scott Bates, Ulusal Demokratik Enstitüsü (NDI)

Yine eve dönemezsiniz diye bir deyim vardır. Üç yıldan sonra Kosova Meclisi'ne ilk defa olarak geri döndüğümde bu deyimim gerçek olmadığını farkettim. Eski arkadaşlarla bi daha birlikte olmak çok güzeldi.

2001 yılının sonuna doğru Kosova Meclisi kurulduğunda Priştine Ulusal Demokratik Enstitüsü Şube Müdürü olarak yeni Meclis üyelerine ve Meclis enstitüsüne hizmette bulunmak görevi ile onurlandırıldım. Misyonumuz ayandı, Meclis'i güçlendirmek için elimizden geleni yapmamız gerekiyordu; Meclis milletvekillerinin isteği üzere olduğu gibi tüm politik partiler isteği üzere desteği temin ettik.

UDE (NDI) Kent Müdürü Tom Bridle'nin çağrısı üzere geçen ay geri dönmemin istenmesi hayati bir şanstı. Tarih eşğinde olduğunu zannetiğim Kosova'ya döndüm.

Kosova Başbakanı Ramuş

Haradinay'ın Lahey'e gitmesi birçok Balkan ülkesi 'uzmanının' öngördüğü gibi şiddete neden olmadı, barışçı bir sivil protestosuna neden oldu. En önemli olan da hükümet çalışmaya devam etti. Bunu ise Kosovalıların ve politik enstitülerinin zekalarına bağlamak gerekir. Bu iki gelişme nihayi statüs müzakerelerinin yapılması ve sürekli bir istikrarlığın temin edilmesinin önkoşullarıdır. Kosova'nın hala 'standartlar' testinden geçmesi gerekirken, belki de en önemli test 2005 yılının ilkbahar aylarında gerçekleştirilmişti.

Başbakan Ofisinde, Meclis'te ve UDE gibi yerlerde çalışmakta olan çok sayıda genç ve zeki Arnaut ile karşılaştım. Kendileri Kosova'nın liderlik rolünü üstlenmeyi hazırlanarak bu zeki insanlar ile – çalışanlarla Kosova'nın geleceği hakikaten parlak görünmektedir. Benim buraya gelmemden önce onların inançları oldukça artmış bu ise çok olumlu bir gelişmeydi.

2002 yılında buradan ayrıldığımdan bu yana bugün burada mevcut uluslar arası gücün azaldığını farkettim ve düşünceme göre bu olumlu ve uzun süreli bir gelişmeyi oluşturmaktadır. Avrupa'da çok uluslu bir demokrasinin gerçekleşmesi için Kosovalılar ile uluslar arası enstitüler arasında partnörlüğün gerçekleşmesi şarttır. Kosova'nın uluslar arası bağımlılıktan Euro –Atlantik üyesi olmasına dönüşmesi çok önemlidir. Her zaman, kendi

başına çalışmanın uluslar arası için bir başarı olduğuna inanmışımdır. İşte bu da gerçekleşmektedir.

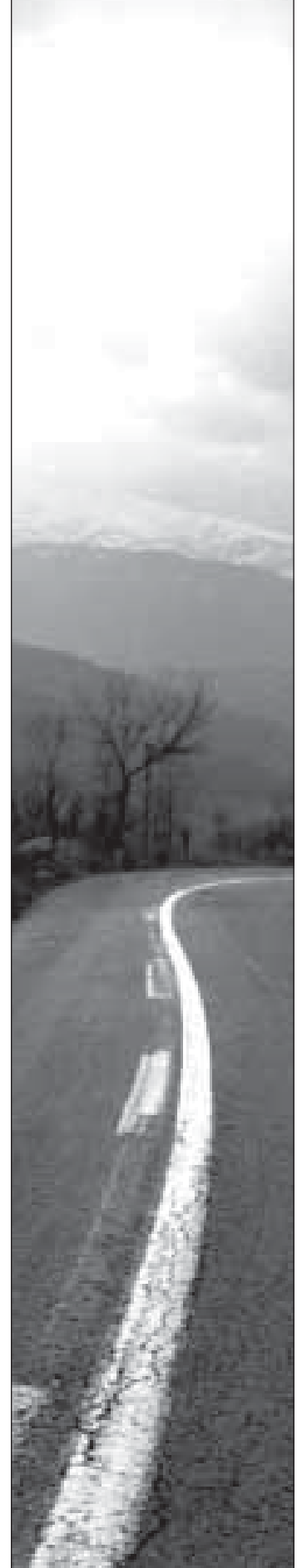
Tüm politik partilerden gelen arkadaşlarla yaptığım görüşmelerden sonra uluslar arası topluluğun Kosova'nın geleceği ile ilgili ortak durumun geliştirilmesi yönünde çalışırken, Kosovalıların gelecek günler için yavaş yavaş metodik bir şekilde hazırlandıklarını farkettim.

Düşünceme göre Kosovalılar için nihayi statüs yolu açılmış bulunmaktadır. İnanıyorum ki ben de kendi geleceğim için böyle düşünürdüm. 2002 ve 2005 yıllarını çok olumlu görmekteyim.

Günlük yaşamda politik krizler kaçınılmazdır. Ama günün sonunda Kosova demokratik enstitülerinin kaydetmiş olduğu başarılar ayandır. Hükümet çalışıyor, sadece altı yıl önce düşünülmesi olanaksız olan Meclis barış yolunda ilerliyor.

Balkanların trajik tarihini bir yana bırakarak, bu yılın tüm Kosovalılara barış, istikrar ve ilerleme getirmesi için gereken potansiyeller mevcuttur. Eski arkadaşlarımla Kosova'nın her düzeyinde ve idaresinde günün tüm politik savaşlarında galip geleceklere tüm kalbimle inanıyorum. Düşünceme göre onlar tarihi gerçekleştirerek kahraman olmayı kararlaştırmış bulunmaktadır.

Gelecek Kosova'nındır.

NATO Parlamento Meclis'i Kosova'yı tartıştı

16-18 Haziran 2005 tarihleri arasında, NATO Parlamento Meclisi'nin 60. Rose - Roth (Gül Köklü) Semineri Karadağ'ın Sveti Stefan yerinde düzenlendi. Böyle bir seminer ilk defa Karadağ Cumhuriyet Parlamentosu işbirliği ile gerçekleşti.

Doina Ghimici, AGİT Kosova Misyonu

“Sırbistan ile Karadağ Entegrasyon ve Ayrılma Hakkında Uzlaşma” konusu NATO paktı üyeleri, üye ve gözlemcilerinin hükümet ve sivil toplum örgütleri ile ve uluslar arası temsilcileri ile bir araya gelip ele aldıkları konuyu oluşturuyordu. Yöreden gelen büyük sayıda konuşmacı ve en önemli uluslar arası örgüt temsilcileri, Sırbistan ile Karadağ'da şu anki durumu, bu Unionun geleceğini, Avrupa-Atlantik entegrasyon süreçlerine katılma perspektifi ve savunma sektöründeki reformla ilgili resmi ve kendi bağımsız görüşlerini sundular. Seminerin son günü Kosova konusu ele alındı.

Sabah oturumu Club de Madrid temsilcisi ve Romanya'nın eski Başbakanı Petre Roman tarafından yürütüldü, iki ayrı panelde de Kosova'da inter-etnik ilişkiler ve uluslar arası topluluğunun rolü konusu tartışıldı. Öğleden sonra yapılan oturumun konusu Kosovo: Nihayi statüye doğru, idi ve toplantının bu bölümünü ABD'nin Sırbistan ile Karadağ eski büyükelçisi William Montgomeri yönetti. Bir yıldan uzun bir zaman bu alanda edindiği deneyimden hareket ederek, AGİT Kosova Misyonu, NATO Parlamentosu Sekreterliğine Kosova ile ilgili oturumun yapılması için yardımda bulunarak son panelde konuşan Veton Suroi ile Enver Hocay gibi iki Meclis milletvekilinin toplantıya çağırılmasına yardımda bulundu. Kosova Hükümetini Yerel Özyönetim Bakanı Lütfi Haziri, sivil toplumu ise KAN lideri Albin Kurti temsil etti. Her ikisi de

inter – etnik ilişkilere ait olan panelde konuştu. Onlar panelde Sırbistan Karadağ Meclis üyesi ve Kosova Meclisi'nin eski üyesi Milorad Todoroviç ile Etnik İlişkilere ait Princeton Projesi temsilcisi olarak Nenad Djurdjeviç ile ulusal ilişkiler konusunu görüştüler. NATO Parlamento üyelerine Kosova'da uluslar arası topluluğun şimdiki ve gelecekteki rolü hakkında, GSÖT II Sütun Şefi Francesco Bastagli, AB Ortak Dış ve Güvenlik Siyaseti Komiseri Özel Temsilcisi Fernando Gentilini, ve NATO Karargahından Zsolt Rabai tarafından bilgi verildi. Kosova'nın nihayi statüsü ile ilgili Belgrad'ın resmi tutum hakkında Başkan Tadiç'in dış politika danışmanı Damjan Miškoviç, ve Başbakan Kostuniça'nın hukuk danışmanı Aleksandar Simiç sundu. Etnik İlişkiler Forumun-

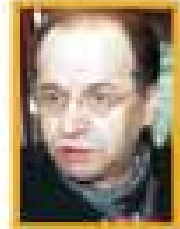
dan gelen Dusan Janjiç ise resmi tutumlardan bir hayli bağımsız olan kendi görüşlerini sundu.

Seminer, farklı aktörlerin kendi tutumlarını ifade ederek Kosova'nın geleceği ile ilgili uzlaşma sağladıkları ve uzlaşma sağlamadıkları elemanları ortaya atmaları ve Kosova'nın nihayi statüsüne değin şekillerin bulunması için çok iyi bir fırsatı oluşturuyordu. Maalesef Kosova Arnavutları ile Kosova Sırplarının uzlaştığı tek nokta uluslar arası topluluk tarafından 2005 yılının ilerlemenin değerlendirileceği ve çözümlerin bulunacağı bir yıl olmasıydı. Aynı zamanda politik ve idare alanında sağlanacak ademi merkezilik (decentralizasyon) sayesinde Kosova Sırp için güvenli bir ortamın sağlanacağı konusunda da uzlaşmaya varıldı. Her iki tarafta farklı algılama ve ifadeler-

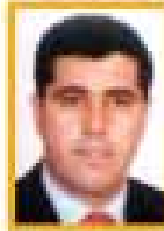
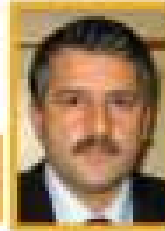
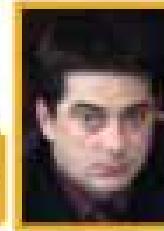
erin mevcut olmasına rağmen beklentilerin benzer olduğu göze batmaktadır. Her iki tarafta status quo konusu yanı sıra ileriye doğru nasıl hareket edileceği konusunda da büyük farklılıklar vardır. Seminerde ilk defa olarak resmi Belgrad “özerklikten daha çok, bağımsızlıktan daha az” şeklinde ifade edilen bilmeceli ifadenin bazı ayrıntıları ileri sürüldü. Bağımsızlık isteyen Kosova Arnavutlarına ayan hiç bir alternatif sunmayan Sırp tarafı Kosova'nın nihayi statüsü ile ilgili müzakereler her ne zaman başlarsa başlasın onların müzakerelere katılmaları için hazır olduklarını ileri sürmelerine rağmen, “uluslar arası topluluk tarafından garanti edilecek genişletilmiş bir özerklik”i daha önce tercih edebileceklerini ifade ettiler.

Bu konuyla ilgili gerçekçi bir çözümün uluslar arası topluluk tarafından gelebileceği ayandır. Ancak, Avrupa'nın anayasa krizi ile karşılaştığı bir dönemde, NATO parlamentoları, Batı Balkanlara verilmiş sözün yerine getirilmesini teyid etmelerine rağmen, uluslar arası topluluk tarafından daha önce verilmiş sözün ve bağımsızlık yolundaki süreçte yol açabilecek Kosova'daki kendi angajmanlarının yeniden saptanması durumunda olup olmadığı konusunda kendi endişelerini de ifade ettiler. Bununla paralel olarak Kosova'daki Sırp'lara yüksek derecede bir güvence sağlanmalı, çok ağır olan ekonomik ve sosyal durumun düzeltilmesi için imkan yaratılmalı ve Kosovalı siyasal leadership'in daha yetkili ve sorumlu olması sağlanmalıdır.

Başkan: **Ibrahim RUGOVA**

Yerel İdare Bakanı:

Maliye ve Ekonomi
Bakanı:Eğitim, Bilim ve
Teknoloji Bakanı:Gençlik, Kültür ve
Spor Bakanı:Ulaştırma ve
Kommunikasyon
Bakanı:Aleni Hizmetler
Bakanı:**Lutfi
HAZIRI****Haki
SHATRI****Agim
VELIU****Astrit
HARAÇIA****Qemajl
AHMETI****Melihat
TËRMKOLU**Yerel İdare Bakan
yardımcısı:Maliye ve Ekonomi
Bakanı Yardımcısı:Eğitim, Bilim ve Teknoloji
Bakan Yardımcısı:Gençlik, Kültür
ve Spor Bakan
Yardımcısı:Ulaştırma ve
Kommunikasyon Bakan
Yardımcısı:Aleni Hizmetler
Bakan Yardımcısı:**Aziz
LILA****Muharrem
İBRAHİMİ****Fevzi
BERİSHA****Angjelina
KRASNIQI****Hafiz
KRASNIQI****Mark Ze
KOMAN**

Kosova Demokratik Birliği – LDK

Kosova Geleceği İttifakı – AAK

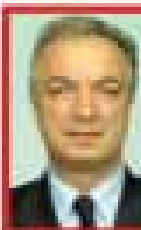
Kosova Arnavut Kristian Demokratik
Partisi – PSHDK

Kosova Demokratik Partisi – PDK

Yurttaşlar Girişimi – ORA

Kosova Metohiya Sırp Demokratik
Partisi (SDS-KiM)

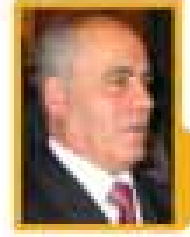
Azınlık Partileri

**Fatmir
SEJDIU****Naim
MALOKU****Xhavit
HALITI**

KOSOVA HÜKÜMETİ

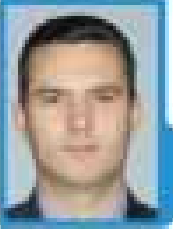

Başbakan: **Bajram KOSUMI**

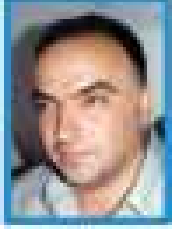
Başbakan yardımcısı: **Adem SALIHAIJ**

Ticaret ve Endüstri
Bakanı:

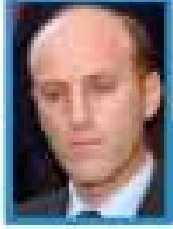
**Bujar
DUGOLLI**

Enerji ve Madenler
Bakanı:

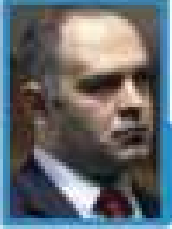
**Et'hem
ÇEKU**

Çalışma ve Sosyal
Güvenlik Bakanı:

**Ibrahim
SELMANAJ**

Çevre ve Uzaysal
Planlama Bakanı:

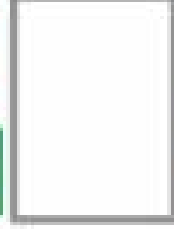
**Ardian
GJINI**

Sağlık Bakanı:

**Sadik
IDRIZ**

Tarım, Ormancılık ve
Kırsal Gelişme Bakanı:

Geri Dönüş ve
Topluluklar Bakanı:

**Slaviša
PETKOVIĆ**

Ticaret ve Endüstri
Bakan Yardımcısı:

**Kadri
KRYEZIU**

Enerji ve Madenler
Bakan Yardımcısı:

**Agron
DIDA**

Çalışma ve Sosya
Güvenlik Bakan
Yardımcısı:

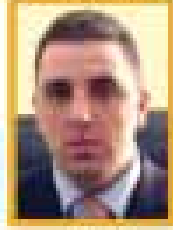
**Lulzim
LEÇI**

Çevre ve Uzaysal
Planlama Bakan
Yardımcısı:

**Merxhan
AVDYLI**

Sağlık Bakanı
yardımcısı:

**Astrit
AJETI**

Tarım, Ormancılık ve
Kırsal Gelişme Bakan
Yardımcısı:

**Tomë
HAJDARAJ**

Geri Dönüş ve
Topluluklar Bakan
yardımcısı:

**Ibush
BAJRAMI**

MECLIS BAŞKANLIĞI

Meclis Başkanı: **Nexhat DACI**

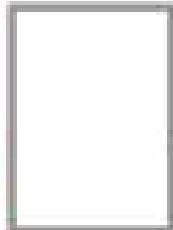
**Ramë
BUJA**

**Gazmend
MUHAXHERI**

**Džezair
MURAT**

2005 yılının ortası: Değerlendirme zamanı

Andriani Mortoglou, AGİT Kosova Misyonu

Yılın ortalarına doğru yapılması öngörülen değerlendirme zamanı artık gelmiş sayılır. 2003 yılının Kasım ayında, ABD Devleti Politik İlişkiler Alt Sekreteri Marc Grossman, Kosova'da Standardların gerçekleştirilmesinde kaydedilen ilerlemenin 2005 yılının ortasında değerlendirileceğini belirtmişti. 2005 yılının ortasında Kosova'ya ait Standardlarda ilerlemenin kaydedildiği sonucuna varıldığı durumda nihayi status hakkında müzakerelere geçilecektir. Yazın ortalarına doğru bu sürecin zirveye varması öngörülmektedir. Öngörüldüğü gibi, 4 Haziran 2005 tarihinde BM Genel Sekreteri "Kosova'nın kapsamlı bir şekilde denetlenmesi işini yapacak Özel Temsilci" olarak Norveç büyükelçisi Kai Eide'yi bu göreve atadı. Eide ve beraberindeki ekip Priştine ile Belgrad'ı daha önce ziyaret etmişti, şu anda ise ikinci tur ziyaretleri gerçekleştirmek üzereler.

Temsilcinin yapacağı işler "1244 Rezolusyonuna göre BM'nin Kosova'daki sorumluluğunun bir devamı olup, Kosova'nın nihayi statüsünün saptanması için politik sürecin tertiplenmesi işlevindedir. Yapılacak değerlendirme sonucu, Kosova'nin nihayi statüsünün saptanması için koşulların olgunlaşmış olgunlaşmadığı konusunda Genel Sekreterin karar almasına yardım edecektir."

Onun Standardlar süreci

ile yakın bir ilişkisi olmasına rağmen, değerlendirme sadece Kosova'ya ait Standardlar alanına bağlı olmayacak, daha başka sözlerle standardların yeni bir değerlendirilmesinden ibaret olmayacaktır. Standardların "teknik" yönlerine odaklaşacak yerde, bu değerlendirme Kosova'nın politik durumunun bütünlüklü olarak incelenmesini hedefleyerek, ileride Standardların gerçekleştirilmesi doğrultusundaki sürekli olarak kaydedilen başarılarla önem verecektir. Merkezi ve yerel yetkililerin demokratik çalışmalarına önem verilerek, Kosova'da tüm toplulukların serbest devinimlerinin güvenli olup olmadığı, evlerinden olanların kendi evlerine dönmelerinin olanaklı olup olmadığı, mülk haklarının adaletli olup olmadığı, yerel idare – mahali idare reformunun ileriye doğru gidip gitmediğine bakılacaktır. Kosova'ya yapmış olduğu ziyareti süresince, Eide, GÖE'lerin yerel idare sürecinde hızlı bir ilerleme kaydetmelerini cesaretlendirerek, ademi merkeziyetçilik (desantralizasyon) sürecinin bu görüşmede kilitsel bir yer alacağını belirtmiştir.

Uluslar arası topluluğun GÖE ve Kosovalılara iletmek istediği önemli mesajlardan biri de kapsayıcı görüşme sonuçlarının önceden saptanmış bir sonuç olmadığından ibarettir. Eide'ye

UNMIK'ten bağımsız olarak objektif bir değerlendirme yapma selayeti verilip, önceden saptanmış olan sonuçlara değil kendi bulgularına dayanması yetkisi verilmiştir. Bundan dolayı kendisi, Kosova'nın bileşik gerçekleriyle ilgili kapsamlı bir anlayış kavramını elde etmek amacıyla ekibi ile birlikte tüm Kosova'yı ziyaret ederek çeşitli çıkarları temsil eden geniş bir kitle ile görüşecektir. Temsilcinin, yöreyi ve Temas Grubu başkentlerini ziyaret etmesi beklenmektedir. Ondan sonra Kosova ile ilgili görüşlerini BM Genel Sekreterine bildirecektir – herhalde Eylül ayında – ileriye doğru gitmek için bulgularını ve önerilerini, nihayi statüs görüşmelerinin başlayıp başlamaması, eğer başlarsa bu süreçteki biçimler-modaliteler hakkında bilgi verecektir.

Nihayi statüden önce, nihayi statüsün belirlenmesi süresince ve nihayi statüsün belirlenmesinden sonra standardlar

Sonuçların henüz saptanmamasına rağmen, değerlendirmenin, nihayi statüs ile ilgili müzakerelerin başlamasını önerdiği yüzünden GÖE yöneticilerinin iyimser olmaları için nedenler vardır. Böyle bir optimizmin iki nedeni vardır: birincisi, Standardların gerçekleştirilmesi doğrultusundaki son çabalar uluslar arası topluluk tarafından takdirle karşılanmıştır. 27

Mayıs tarihinde düzenlenen Güvenlik Konseyi'nin Kosova hakkındaki toplantısında Standardlar konusunda ilerlemenin kaydedildiği belirtilmiştir - Güvenlik Konseyi üyeleri tarafından Kosova Standardlarının ne kadar başarılı bir şekilde yerine getirildiği görüşlerinde nüans farklarına rağmen – Kapsayıcı bir Değerlendirme konusunda uzlaşmaya varılmıştır. İkincisi, bazı başkentlerin siyasetlerinde politik değişiklikler gözlenmektedir – özellikle ABD'de. "Standardlar ve Statüs," konusunda değişikliklerin olduğunu 18 Mayıs'ta Kongreste yaptığı konuşması sırasında ABD Devleti Politik İlişkiler Alt-Sekreteri Nicholas Burns da kendi ifadesinde nihayi statüs görüşmelerinin yapılması için gerekli olan başarıların aşağıya çekilmesi ile görüşmelerin devamının sağlanmasını hedeflemektedir.

27 Mayıs tarihinde Güvenlik Konseyi'nde yapmış olduğu konuşmasında GSÖT Şefi Soren Jessen Petersen, Kosova'nın nihayi statüsü ile ilgili görüşmelerin başlamasının sadece Priştine'nin değil, Belgrad ve tüm yörenin çıkarına olacağını ve tüm yörede istikrarın sağlanmasına katkı sunacağı görüşüne yer verdi. Statüs konusunda kararın alınmasıyla "belirsizliğe sona vereileceği, geri dönüşler, hareket özgürlüğü ve ekonomi alanda daha büyük başarıların kaydedileceğine şahit olacağız. Statüs konusunun belirlenmesi yöresel diyalog ve ticaretin gelişmesine de katkıda bulunup yöresel planda yarar sağlayacaktır... Onun askıda bırakılması yöresel entegrasyonu erteleyip yöredeki tüm etmenlerin çıkarlarını olumsuz etkileyecektir..."

Ama bu mesajı GÖE'ye aşırı bir güven veren cesaretlendirici bir adım olarak anlamak doğru olmaz. Standardlar ile hedeflenen ilerle-

menin kendiliğinden kaydedilmesi beklenmemeli. Kosova'nın karşılaşmakta olduğu her sorun için statüsün her derde deva olarak görülmesi yanlıştır. Standardların gerçekleşmesinde ilerlemenin kaydedilmesi Kosova'daki politik süreçlerin ileriye doğru gitmesinin önkoşulu olmaya devam etmektedir. Onun, 'Statüsten önce Standardlar' politikasının ayrılmaz bir parçası olduğu için değil, onun çok ulusluluğu, diyalogu, demokratik değerleri cesaretlendirmesindeki rolü önemlidir ve bunlar olmadan nihayi statüsün görüşülmesi olanaksız olurdu. Nihayi statüs görüşmeleri süresince olduğu gibi ondan sonra Standardların gerçekleştirilmesinde kaydedilecek olan başarılar politik gelişmeler için olumlu olacak, ama ne değerlendirme ne de her nerede düzenlenirse düzenlensin nihayi statüs görüşmelerinin başlaması Standardların gerçekleştirilmesinin sona erdiği anlamına gelmez.

Demek ki standardların gerçekleştirilmesine devam edilmelidir. Kosova Başbakanı Kosumi 23 Haziran tarihinde Kosova Meclisi'nde yapmış olduğu açılış konuşmasında buna değinerek Standardları, Kosova'nın Avrupa'ya entegrasyonu ile bağladı. Kosova Meclisi de Standardlar konusunda ilerlemenin kaydedildiğini ama Hükümetin bu konuda daha fazla çaba harcaması ve daha büyük başarılar kaydetmesini istedi. Tabi ki Kosova Meclisi'nin rolü sadece Hükümetin kaydetmiş olduğu başarıları 'değerlendirmesi' değildir; bu alanda aynı zamanda yardım etmesi, onu desteklemesi, rehberlik etmesi ve kendisinin de standardları gerçekleştirilmesi gerekir. Öyle ki, Kosova'nın gündem sırasında standardların kalması doğrultusunda Meclis'e büyük sorumluluklar düşmektedir.

Tartışmalı Kosova Sırp Bakanı

ASI Bülteninin 17. sayısında Oliver İvanoviç ile yapılan söyleşiden sonra bu sayıda Topluluklar ve Geri Dönüş Bakanı Slaviša Petkoviç'in portresi yer almaktadır.

Zoran Culafic, serbest gazeteci, Belgrad

Slaviša Petkoviç 26 Ocak 2005 tarihinden itibaren zamanın Başbakanı Ramuş Haradinay'ın kabinesinde Topluluklar ve Geri Dönüş Bakanlığı Bakanı görevine atanmıştı. O günden beri, Kosova ile Belgrad siyasetçileri kendisini uygun bir politik sima olarak görmeyerek reddetmeyi devam ettirmektedirler. Dahası, Petkoviç hemen hemen her kıdemli Sırp resmi görevlisi tarafından reddedilmektedir. Onlara göre Petkoviç 2004 seçimlerinde sadece 269 oy kazanmıştı ve ondan sonra da kendisi Kosova Sırplarının temsilcisi olmuştu. Bu çevrelere göre Petkoviç, hiçbir politik niteliğe sahip olmayan, kendi çıkarı için bu görevde bulunan, Kosova Arnavutları ve uluslar arası topluluğuna Kosova'nın çok uluslu bir topluluk olduğunu göstermek için yarayan bir şahsiyettir. Bundan başka, Belgrad'ın Kosova Sırp topluluğu için çok önemli olduğunu belirterek ev ve yerlerinden olanların geri dönmeleri konusunda kolaylıkların temin edilmesi için şimdiye kadar hiçbir kıdemli Belgrad siyasetçisi Petkoviç'i kabul etmedi ve yakında da kabul edeceğe benzemiyor.

25 Haziran 2005 tarihinde Petkoviç, Sırbistan Yurttaş Girişiminin adını Kosova Metohiya Sırp Demokratik Partisine dönüştürmesi kendisini bu duruma düşürdü.

1966 yılında Ferizovik'te doğan Petkoviç orta okulu tamamladı ve 2004 yılının Ekim ayına kadar hiçbir politik görgüye sahip değildi. Hashim Taçi'nin Kosova Demokratik Partisi, Kosova Meclisi'nde onun atanmasına karşı gelerek, 1998-99 yılları arasında kendisinin Sırp Parlamenter Birliği'ne katılımıyla

suçlamıştı. Belgrad'ın günlük gazetesi 'Kurir', Petkoviç'in Sırp Gizli Polisi Özel Eylemler Birliği (JSO)üyesi olduğunu iddia ediyor. Bu birlik zamanın Başbakanı Zoran Cinciç'e yapılan suikastten sonra parçalandı, bu birliğe mensup olan birkaç kıdemli kumandanın bugün Belgrad'ta çeşitli cinayet ve ciddi suçlardan yargılandıkları belirtilmektedir. Petkoviç'in atanmasından bir ay sonra UNMIK "kendisinin polis görevlisi olarak doksanlarda üç savaşa katıldığını" belirtti ama daha fazla bilgi vermedi.

Kendisinin ilk aleni ifadeleri (2004 yılının Ekim ayı seçimlerinden önce) yeni ve cesaretli bir dil olarak nitelendirilerek geçmişte Sırp tarafından çok seyrek olarak işitilen bir ses olarak, ister uluslar arası topluluk ister de Kosova Arnavutları tarafında çok methedildi. Kosova toplumuna karşı yeni bir yaklaşım için yeni bir esası oluşturduğunu belirtilerek, deneyimli uluslar arası resmi görevlilerin büyük bir kısmı bunun Belgrad tarafından reddedilmesi gerektiği, bunun yerine Kosova Hükümetinde olan bu kişi ile Sırpların dönüşü ve diğer politik konular üzere görüşmeler yapması gerektiği görüşündeydi.

"Burada yaşayanlar biziz,

Belgrad'ta yaşayanlar değil; onun için geleceğimiz hakkında bizim sorumlu olmamız gerekir. Kosova ile Metohiyalı olan bizle, Belgrad'ın bizim geleceğimizi biçmesine artık izin vermeyeceğiz. Belgrad partilerinin, bizim Kosova Metohiya temsilcileri olarak kendi parti kadrolarını seçmelerinin emredilmesine artık izin veremeyeceğiz." Bakan Petkoviç ilk olarak Kosova Sırp konusunun Kosova Arnavut liderleri ile çözümlenmesi gerektiği ve Belgrad'ın karışmaması gerektiğini belirten ilk kişiydi.

Kosova'nın yüksek polarize edilmiş olan politik yaşamında herhangi bir değişikliği yapmakta başarıp başaramayacağı konusunda konuşmanın çok erken olduğu, kendisinin Oliver İvanoviç yönetmenliğindeki diğer bir parmanento Sırp politik grubunu ertelemeksizin Kosova enstitülerine katılmalarının hızlandırılması doğrultusunda hareket edeceği açıktır. Petkoviç, Meclis'te kendi mandatlarını reddetmesi durumunda açık olarak İvanoviç'in Kosova ile Metohiya Sırp Listesine ayrılmış olan sekiz sandalyeyi kendilerinin talep edecekleri uyarısında bulundu.

Aynı zamanda ve daha da önemlisi olan bazı analistler ve uluslar arası politik çevreler, Petkoviç'i,

özellikle Sırbistan Başkanı Boris Tadiç'in Kosova danışmanlarından Dušan Batakoviç'in açık olarak ifade ettiği politik ses ve sinyallere olası bir destek sunabilecek bir kırılma noktası olarak görmekteler.

Batakoviç, 2004 yılının Mart ayında yaşanan şiddet olaylardan beri yürürlükte olan politik boykotun sona ermesi gerektiğini savunarak, Belgrad'ın yeni siyaseti resmi olarak Batakoviç'in aleni ifadesinde yer almaktadır.

"Kosova'da, daha küçük beklentilerin olmasıyla, etkin, stratejik olarak iyi düşünülmüş Sırp politikası son 15 yıl içerisinde ne görüldü ne de izlendi. Şimdi ise yeni, gerçekçi ve uygun girişimlerin yapılması için dinamik bir siyasetin saptanması zamanı gelmiş bulunmaktadır" dedi Batakoviç.

Belgrad'ın aleni olarak hiçbir zaman, Bakan Petkoviç'in pozitif rolünü saymayacağına rağmen, onun ortaya çıkmasını bir olumlu hareket olarak belirleyerek, Kosova konusundaki politik dilde gözle görülür bir değişiklik olarak nitelendirmektedir.

Bu olumlu adımın methedilip güçlü bir şekilde desteklenmesi gerekirken sorulması gerekli olan çok sorular vardır. Sorulması gerekli olan sorular arasında Kosova Sırp politik topluluğunun bu andan yararlanabilecek ortak bir platformu mu bulacak yoksa kendi politik krizine dalıp Kosova için karar verici bir yıl olarak belirlenen çağdaş bir zaman içerisinde marjinleşecekler mi sorunu ortada bulunmaktadır. Kilitli uluslar arası faktörlerinin daha verimli bir Sırp-Arnavut ilişkilerinin kolaylaştırılması doğrultusunda daha hassas ve yapıcı yaklaşımı olmalıdır.

Štrpce/Shtërpçë / Štrpce Belediye Başkanı Stanko Yakovleviç ile söyleşi

“Merkez enstitüleri tarafından ihmal edilen model olarak belediye”

Sayın Başkan Štrpce Belediyesi ve Kosova Hükümeti arasındaki işbirliği ve interaksyon-etkileşme konusunda bize bir şey söyleyebilir misiniz?

Maalesef etkileşme-interaksiyon konusunda çok olumlu şeyler olduğunu söyleyemem.. Neden? İlk sırada tüm resmi görevliler ve özellikle de belediye Başkanı herhangi bir danışmanın ve tartışmanın yapılması için Priştine'ye davet edilmiş değillerdir. Biz bir kenara bırakıldık. Ben bunu eleştirdim. Bizim bir çok uluslu belediye modeli olarak kalkınma hakkında düşüncelerimizi ve katkılarımızı sunma olanağına sahip olmamız gerekirdi.. Diğer bir konuyu ise Kosova Hükümeti tarafından resmi dillerin kullanılmasına karşı saygısızlığın gösterilmesi oluşturmaktadır.. Merkezi Hükümet tarafından bize gelen herhangi bir evrak sadece Arnavut dili üzeredir. İşçilerimize ve belediye danışmanlarına tüm evrakların hem Sırp hem de Arnavut dili üzere sunulması gerekir. GÖE'den gelen evrakların sadece Arnavutça olması tercümanlarımızın işlerinin artmasına neden olmakla birlikte tüm çalışmaların yavaşlamasını etkilemektedir.

Štrpce belediyesinin komşu belediyeler ile ilişkileri ne düzeydedir?

Belediyenin dört diğer belediye ile sınırları vardır . Özellikle belediye başkanları ile geri dönüş süreçleri ile ilgili işbirliğin yapılması ve 1999 yılından beri çeşitli belediyelerde yerleşmiş olanların kendi yerlerine dönmeleri konusunda işbirliğin yapılması için çabalar vardır.

Kaçanik belediyesi ile sıkı

bir işbirliğimiz yoktu.. Bu belediye enstitüsünün resmi olarak karşılaştığım tek kişisi Polis İstasyonu Şefiydi.. Kendisinin sözlerine göre, Kosova Polis Gücünün desteği ile Üsküp' e giden yol Sırp için güvenilirdir. Bunun gerçek olmasını isterdim.

Suva Reka ile Prizren belediyelerinde söz iken çoktandır kendileri ile ilişkilerimizin olmadığını belirtmek isterdim.. Prizren'den çok sayıda Sırpın göç ettiği ama onların kendi yerlerine Kosova'ya dönmeleri konusunda belirli işaretler yoktur. Özellikle Prizren belediyesi ile bu gibi görüşmelerin ne zaman başlayacağını beklemek gerekir.

Štrpce belediyesinin diğer belediyeler ile paylaşabileceği en iyi deneyimler hangileridir?

Bu belediye çok uluslu enstitülere sahiptir. Bu belediyede Kosova çoğunluğunu oluşturan Arnavutlar tüm haklara sahiptirler: Kosova Arnavutları yerel özyönetimde, Kosova Polis Hizmetinde, Belediye Mahkemesinde temsil edilmişlerdir. Onlar topluma entegre edilmiş bulunmaktadır ve bu iyi bir pratiği oluşturmaktadır. Kosova'da var olan tüm belediyelerin bu şekilde hareket etmelerini önerirdim.. Düşünceme göre azınlık çoğunlukta söz iken Kosova Sırpı bizim belediyenin sunmuş olduğu haklardan daha fazlasını istemez.

Serbest devinme konusunda da belediyemiz iyi bir örneği oluşturmaktayız. Kış süresince kayak sezonu döneminde Kosova Arnavutları sayısının burada yüksek olmasına rağmen hiçbir olay olmadı.

Štrpce/Shtërpçel Štrpce belediyesinin ihtiyaçlarından söz ettiğimiz zaman bu belediyenin öncelikleri nelerdir ?

Buranın ekonomisi hakkında ilkönce birkaç söz söylemek isterdim. Diğer bir yönden de bu belediye diğer bir önemi arz etmektedir: savaştan önce burada yaşamakta olanların büyük bir kısmı çevre belediyelerde çalışmaktaydılar. Şimdi ise tüm bu kenttaşlar işsizdir ve sosyal bir yardımdan mahrumdurlar. Hiç kimse onlar için ilgi göstermemektedir. Özelleştirilme

yapılan şirketlerde uygulanan sosyal programlar kapsamı dışında kalan bu vatandaşlar Kosova Güven Ajansı (KTA) veya uluslar arası topluluk tarafından da bu insanlara hiçbir yardım sunmuyor. Sadece Sırbistan Cumhuriyeti kendilerine küçük bir miktarda yardım sunmaktadır. Bu şekilde onların burada yaşamaya devam etmeleri soru işareti altına gelirken onların sadece uygun bir fırsatı kollayarak Štrpçe'yi terkedip merkez Sırbistan'a göçlerine yol açacaktır. Yıllardan beri hiç bir üretim gerçekleştirilmeyen tüm üretim kapasitelerini Štrpçe'de tekrar canlandırmayı hedefliyoruz.

AGİT Štrpce/Shtërpçel/Štrpce Ofisi ve genel olarak AGİT Kosova Misyonu ile şimdiye kadar var olan işbirliğinizi nasıl değerlendirirdiniz?

Örgüt olarak AGİT ile olduğu gibi AGİT'in Štrpce Ofisi ile yakın bir ilişkim olduğu için genellikle olarak yakın ve iyi ilişkilerim vardır. Özyönetim ile ilgili herhangi bir sorunun olduğu zaman AGİT'te çalışmakta olan iş arkadaşlarımla danışmaktayım. Özellikle AGİT Štrpce/Shtërpçel/Štrpce ofisine Štrpce belediyesi nezdinde ilgili komitelerin kurulması doğrultusunda sunduğu katkılarından dolayı teşekkür etmeyi bir borç biliyorum.

Kendileri, yurttaşlar ile irtibatların geliştirilmesi amacıyla köy ağının kurulması ve kırsal kesimlerin buna dahil edilmesi konusunda da bize yardım etmektedirler.

*Söyleşiyi gerçekleştiren:
Milosava Banaşeviç*

Standartlara ayak uydurmak

Isuf Demaj, Kosova Meclisi Sekreteri

Kosova Meclisi administrasyonu, kendi çalışmalarında geçen yıllar içerisinde büyük bir ilerleme kaydetmiştir. Bu ilerleme ilk sırada iç güçlerin çabalarıyla ve Meclis kapasitelerinin artırılması ve kosolide edilmesi sonucu gerçekleşmiştir. Günümüze kadar Avrupa İmar Ajansı 'Meclisi Destek Projesi', Meclis kapasitelerinin oluşturulmasına destek sunmuştur. Herşeyden önce bu destek, Meclis yetkileri ve sorumluluğunun ve onun administrasyonu ile Başkanlığının rasyonelleştirilmesi ve genişletilmesi işlevinde örgütlenme strüktürü şeklinde ifade edilmiştir.

Bunun yanı sıra yönetmeliğin gerçekleştirilmesi ve personele değin kuralların uygulanmasında da belirli iyileşme gözlenmiştir. Administratif personelin eğitim görmesi sonucu administrasyonun sunmuş olduğu hizmet hacmi artmıştır. Meclis genel kurul toplantıları ve komisyonlar çalışmalarının daha başarılı olarak yapılmasına katkıda bulunan bu personel istenen parametrelere sahip olan yasanın uygulanmasına gereken desteği sağlamıştır. Geçenlerde diğer Geçici Özyönetim Enstitüler (GÖE) ile ilişkilerin daha da gelişmesi ve Meclis ile sivil toplum arasındaki karşılıklı interaksyonun sağlanması yönünde önlemlere de destek sunulmuştur.

'Kosova Parlamentosu Elektronik Arşivine Destek' (SPEAK) projesi çerçevesi içerisinde Meclis administrasyonu, resmi verilerin ve resmi gazetenin biriktirilmesi - depo edilmesi konusunda destek sağlamıştır. Meclis administrasyonu verilerinin elektronik olarak bir ortamda biriktirilmesi sistemi ile bu proje kendi hedeflerine ulaşmıştır.

Enstitüsel gelişme

Meclis komisyonlarına yasal ve prosedürel desteğin temin edilmesinde ve komisyonlara, Başkanlığa, genel kurul toplantılarına ve parlamento gruplarına Meclis administrasyonu önemli destek sunan etmen olmuştur. Geçen mandat dönemi içerisinde komisyonlara destek ve milletvekillerinin istemlerini karşılama açısından bu kapasiteler yetersizdi. Bu nedenden ötürü Meclis, Meclis Destek Girişimi - ASI partnörleri ile işbirliği yaparak, Meclis'in tüm organlarının çalışmasını destekleyen işçilerin profesyonel kapasitelerinin artırılması doğrultusunda somut etkinliklerde bulunmuştur.

Partnörler tarafından örgütlenen seminerler ile personel becerilerinin artırılmasıyla, ASI ve 'Meclis Destekleme Projesi' sayesinde, personel tarafından ve milletvekilleri ile komisyonlara ait profesyonel uzmanlaşma ile adli ve prosedürel öğütlerin verilmesinin olumlu etkileri olmuştur.

Sorunlar ve öncelikler

Meclis administrasyonunun

sürekli olarak karşılaşmakta olduğu sorunlardan birini temel çalışma prensiplerinin oluşturulmasıdır. Bu prensipler arasında yasalara saygı gösterme, çalışma süresince tarafsızlık prensibi, kamu hizmetlerinde çalışmakta olan işçilerin eşit bir şekilde temsil edilmeleri - özellikle Meclis administrasyonunun çalışmalarında personele karşı ayrımcılığın yapılmamasını hedefleyen siyasetin yerine getirilmesi - Meclis administrasyonunun çalışmaları süresince profesyonellik prensibinin temin edilmesi yer almaktadır. Yukarıda adı geçen prensiplere saygı göstermek, etkili ve şeffaf bir administrasyonun öngörmüş olduğu öncelikleri gerçekleştirmesini olanaklı kılmaktadır.

Diğer bir sorunu ise Kosova Meclis'inin bütçesi oluşturmaktadır. 2005 yılına ait bütçe 7 milyon Euro civarındadır. Bu para milletvekillerine, Meclis administrasyonuna ve Meclis Başkanı ihtiyaçları için tahsis edilmiştir. Yıllık bütçenin % 42'si 2005 yılının Temmuz ayına kadar

Meclis administrasyonu'nda çalışan toplam işçi sayısı 139'dur; onlardan 60'ı üniversite eğitime, 6'ı yüksek okul eğitime 73'ü ise orta okul eğitime sahiptir. Çalışanların etnik strüktürü ise şöyledir: 119 Kosova Arnavutu, 10 Kosova Sırbı, 7 Kosova Türkü ve 3'ü de diğer topluluk mensuplarıdır. Cinsiyet strüktürüne gelince çalışanların, 79'u erkek, 60'ı ise kadındır.

harcanmıştır. Gelecek yıl Kosova Meclisi bütçesinin 2005 yılına kıyasla % 40 artması ve 10 milyon Euro olması öngörülmektedir.

Meclis administrasyonunun karşılaşmakta olduğu önemli sorunlardan birini bina sorunudur ve sık sık bu konuda güçlüklerle karşılaşmaktayız. Bu, ilk sırada bu binada çok kalabalığın olmasından ibaret gelmektedir. Bu binada Kosova Başkanı, Başbakanlık ve Ulaştırma, Posta ve Telekomünikasyon Bakanlığı personelinin yerleşmiş olması onun aşırı derecede yüklenmesine yol açmaktadır.

Meclis Başkanlığı, parlamento grupları, Kamu Hizmetler Bakanlığı ile işbirliği ve profesyonel ilişkilerin kurulmasında administrasyon hedeflenen sonuçlara ulaşmıştır. Gelecekte administrasyonun gereken kalite ve kantiteye sahip olan daha geniş bir hizmet kataloğunu sunması beklenmektedir. Bunlar Kosova Meclis'inin uğraşmakta olduğu ve yerine getirmek istediği standartları oluşturmaktadır.

Kosova Meclisi'ne destek

Yasama tasarısı kalitesinin ve çok ulusluluğunun artırılması

Son iki ay içerisinde bu proje, Komisyonlara yasal ve dil desteğini sunmaya devam ederek, enstitü kapasitelerini artırmış ve Kosova Meclisi websitesini kurmuştur. Yasal Standardlaşma/Revision Birliği bu altı Komisyonu desteklemeye devam etmiştir. Birlik, Sağlık Güvenliğine ait olan değişikliklerin sonuçlanması doğrultusunda Sağlık, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Komisyonunu destekledi. Enstitüsel kapasite yapılanması alanı içerisinde rapor, uluslar arası ve Avrupa standartları Yönetmeliklerine uyumlu olarak hazırlanmıştır. Dahası, Meclis'in isteği üzere; yasal uzman Kosova Meclisi işçilerinin çalışma koşullarına değin yeni kanun tasarsını ve Meclis'in örgütlenmesi ve çalışmasına değin kurallar tasarısını hazırladı. Bunun yanı sıra Kosova Meclisi websitesi kuruldu ve sıralı olarak çalışmaktadır. Bu etkinlikler websitenin belirli bölümleri formatının değiştirilmesini, ana sayfanın yeniden düzenlenmesini ve bu yazılar çevirisinin yapılmasını gerektirdi. Bu proje AGİT tarafından finase edilerek International de Paris La Defense Enstitüsü tarafından gerçekleştirildi

Meclis'te elektronik oy kullanma sisteminin kullanımına başlandı

24 Haziran 2005 tarihinde yapılan toplantıda, Kosova Meclisi en nihayet elektronik oy kullanma sistemini kullanmaya başladı. Kanun tasarılarında yapılan değişikliklerin büyük bir kısmı tartışmalardan sonra hiç bir sorunsuz elektronik bir şekilde gerçekleşti. İki hafta önce sistemin kontrol edilmesinden sonra, sistemin fonksiyonel olduğu ve bu sistemi kullanmak için teknik personelin eğitim görüp hazırlıklı olduğu belli olmuştu. Politik partiler liderleri sistem statüsü hakkında haberdar edilmişlerdir. AGİT Misyon Şefini ile yapılan ziyaretten sonra, Meclis Başkanı sistemi hemen kullanmaya kararlaştırdı. AGİT temsilcisi, sistemin kullanımını gözetlemek amacıyla oyların hazırlanması ve toplantı süresince teknik personel ile bir araya geldi. Sistemin iyi çalışması ile ilgili incelikli rapor yakında yayınlanacaktır.

SPEAK Projesi 2005 yılının Ağustos ayında Meclis'e teslim edilecektir

'Kosova Parlamento Elektronik Arşivine destek' (SPEAK) Projesinin 2005 yılının Ağustos ayında Meclis'e sunulması öngörülmüştür. Evrak idaresine değin elektronik sistemin (SEMD) sürekli lisans, teknik destek ile birlikte 2006 yılının Ekim ayında teslim edilmesi beklenmektedir. Bunun yanı sıra, tarama ve sembollerini tanıma profesyonel softveri (OCR and ICR) ve gerekli olan teknik donatım da tahsis edilecektir. Proje, Avrupa İmar Ajansı (EAR) finansi yardımıyla ve Norveç Hükümeti desteğiyle olduğu gibi BM Gelişme Programı (UNDP) ve Inter-Parlamento Birliği desteğiyle gerçekleştirildi. Parlamento İdaresi Tanıtma Merkezi de Kosova Meclisi ile Kosova Ulusal ve Üniversite Kütüphanesi tarafından kurularak yurttaşlar ile Meclis üyeleri arasında interaksyonu artıracaktır. Bu merkezde , parlamento idaresi için ilgilenen her yurttaş Kosova'da parlamento yaşamı ile ilgili olduğu gibi diğer parlamentolara ilişkin gerekli bilgilere sahip olabilecektir. Bu dönem içerisinde Merkez, parlamento yaşamı ile ilgili konuları olduğu gibi Meclis milletvekilleri ile yurttaşların katılımını ilerletmiş bulunmaktadır. (Bu bilgi Ali Caka'dan alınmıştır, BMGP- UNDP/IPU)

Meclis'in Eğitim Komisyonu eğitim stratejisinin tasarlanmasını destekledi

2005 yılı Haziran ayının ikinci haftasında, Finlandiyalı eğitim uzmanı Sn. Reijo Aholainen, Kosova Meclisi Eğitim, Bilim, Teknoloji, Gençlik, Kültür ve Spor Komisyonuna destek sunmaya başladı. Komisyonun isteği üzere bu uzman AGİT tarafından temin edilmiştir. Kendisi eğitim alanında parlamento komisyonu rolünü güçlendirmek amacıyla eğitim stratejisi ve çalışma planının tasarlanmasına yardım edecektir. Önümüzdeki dört ay içerisinde bu uzman tarafından Komisyona, eğitim ile ilgili birkaç kanun tasarısı hakkında olduğu gibi ilan edilmiş olan eğitim yasalarının gerçekleştirilip gerçekleştirilmemesinin gözetlenmesi ve çok yıllık eğitim stratejisinin geliştirilmesi konusunda öğütler verilecektir. Bu proje, konferansa yakın olarak 2005 yılını Eylül ayının sonlarına doğru sona erecektir. Bu tarihte Eğitim, Bilim, Teknoloji, Kültür ve Spor Komisyonu kendi multi stratejisini ve çalışma planını sunacaktır.

Parlamento grupların stajiyer kapasitelerinin yapılanmasına ilişkin toplantı

Kosova Meclisi Stajiyer Progamı çerçevesinde 1-2 Haziran tarihleri arasında AGİT, LDK, PDK, AAK, ORA ve 6+ parlamento grupları stajiyerleri ile bir toplantı düzenlendi. Bu toplantının temel amacı parlamento grup başkanları tarafından tayin edilen praktisyenlerin administrasyon ve organizasyon

alanında kendine düşen görevleri yerine getirmeleri için yetenekleşmeleri ve tutanak tutmak, inceleme ve organizasyon vasıflarını artırmalarını hedefliyordu. Tüm bunlar onların pratik çalışmalar sırasında kendilerine yardım edecektir. Toplantının ilk gününde Kosova Meclisi'nin onaylanan yeni Yönetmeliği ve yasama sürecinde parlamento gruplarına düşen görevler hakkında bilgi edinmeleri üstünde duruldu. Toplantının ikinci gününde ise onların pratik çalışmalar sırasında sıkça karşılaşacakları yazı yazma hünelerinin ilettilmesi, ofis işlerinin örgütlenmesi ve araştırma vasıflarının sıvırılması üstünde çalışıldı. İhtiyaç sezildiği durumda ve parlamento grupları tarafından istendiği takdirde, AGİT, praktisyenlerin eğitimlerine ait ek dersler örgütleyeceği de bildirildi.

Parlamento ile Yasal Terimler Sözlüğü yeniden basıldı

AGİT Kosova Misyonu daha önceden basılmış olan Parlamento ve Yasal Terimler Sözlüğü'nün yeni baskısını yayınladı. Üç dilde olan ilk 1,000 nüsha GÖE'nin tüm yasal ofislerine ve tercüme dairelerine dağıtıldı. Yerel enstitüler ve uzmanların büyük ilgisini göz önünde bulundurarak AGİT bu Sözlükten 500 adet daha bastı. Bu Sözlüğü isteyen enstitüler AGİT'in Kosova Misyonuna şu adresten labinot.hoxha@osce.org başvurabilir.

Kosova Meclis'i Yönetmeliğinin yayınlanması

AGİT Kosova Misyonu Friedrich-Ebert-Stiftung işbirliği ile dört dil üzere İngilizce/Arnavutça/Sırpça/Türkçe olarak Kosova Meclisi Yönetmeliği yayınladı. Bu yayın Kosova Meclisi'nin yeni Yönetmeliğini, Hükümet Yönetmeliği ile ilgili bazı bölümleri Kosova Meclisi Anayasal Çerçevesini kapsamaktadır.

2005/2006 dönemine ait Meclis Destek Girişiminin (ASİ) Planlaması

Meclis Destek Girişimi(ASİ) yayınlanmasına katılan temel örgütler 28-29 Mayıs tarihleri arasında iki günlük bir zaman süresi içerisinde hep beraber bir yere çekildiler. İki günlük bir süre içerisinde bir araya çekilmelerinin sebebi Meclis'in çalışmasında görülen sorunları görüşmek, kaydedilen başarılar, projenin gerçekleştirilmesinde görülen engeller olduğu gibi ASİ çerçevesi içerisinde daha güçlü bir işbirliğin gerçekleştirilmesi için önceliklerin saptanmasıydı.. Bu geri çekilişe AGİT, UDE, BMGP-UNDP/IPU, AİA-EAR-Consortium ve ABD Ofisi katıldı. ASİ örgütleri gelecekte Meclis Sekreterliğine sunacağı destekten söz ederek, genel kurul toplantılarını düzenlemek, Meclis Başkanlığı, parlamento grupları ve Parlamento komisyonları hakkında söz ettiler. Meclis'e daha fazla yetkilerin verilmesi, desantralizasyon süreci, GÖE iç sorumluluk mekanizmalarının güçlendirilmesi ve diyalog süreci için hazırlanma gibi Meclis ile ilgili gelecekteki politik konular göz önünde bulunduruldu. Azınlıkların politik yönden yeterli olarak katılmadıkları sorunu da görüldü.

AGİT Toplulukların Hak ve Çıkarlarını Komitesini desteklemeye hazırlanıyor

Temmuz ayının ilk günlerinde AGİT, Kosova Meclisi Toplulukları Hak ve Çıkarlarının başkanları ve başkan vekilleri ile toplantı düzenledi. Toplantının hedefi, Komite çalışmalarında görülen sorunların belirlenmesi ve topluluklar hakları ile çıkarları ile ilgili yönetim ve yasama süreçlerinin denetlenmesindeki sorumluluğun gerçekleştirilmesi doğrultusunda Misyonun yardım edebileceği yolların bulunmasıydı. Başkan ve başkan vekilleri, üyeler arasında güçlü ayrımların olması ve yasal kapasitelerinin olmaması, GÖE'nin onların gereksinimlerine cevap vermemesi yüzünden Komitenin, topluluklar çıkarlarına gerçekçi bir şekilde hala cevap verecek durumda olmadığını belirttiler. AGİT, komitenin yasama kapasitelerini ve onun yönetiminin denetlenmesindeki rolü ile ilgili var olan mekanizmaları aramaktadır.

Kosova nüfus sayımı

Sayımların hedefi demografik, sosyal ve ekonomik verilerin bir araya getirilmesidir; belirli bir zaman içerisinde belirli bir yörede olan insanlar hakkında çekilmiş bir fotoğraf gibidir.

Katja Salsback, AGİT Kosova Misyonu

UNMIK tarafından desteklenen GÖE, Kosova nüfusu büyüklüğü, strüktürü ve coğrafik dağılımı konusunda verileri toplamak ereğiyle nüfus ve hane halkı sayımına ilişkin hazırlıkları başlanmış bulunmaktadır. Nüfus ile ilgili gerekli olan bilgiler olmadığı için Kosova enstitülerinin siyasi formül etmelerinde sık sık tahminlere dayanmaları gerekiyordu. 25 yıllık eski olan bilgilerin güncelleştirilmesiyle, Kosova nüfus sayımı durumu düzeltecek ve fakirliğin azaltılması, ekonomik büyüme, sağlık ile eğitimin ilerletilmesi gibi bir düzine konu hakkında daha dürüst bir siyasetin elde edilmesi esaslarını temin edecektir.

Nüfus sayımının 2006 yılının Nisan ayında yapılması planlaştırılmış bulunmaktadır ama bu konu üzere yoğun hazırlıkların yapılması istendiği için nüfus sayımının ne zaman yapılacağı ile ilgili tarih hala belirlenmiş değildir. Politikyönden hasas olan detayların henüz saptanmasının gerekmesine rağmen, Hükümetin olduğu gibi STÖ ve uluslararası topluluğunun da Kosova ahalisi hakkında güvenilir bilgilere çok ihtiyaçları vardır. BM'nin her on yılda bir nüfus sayımlarının yapılmasını önermesi de bunu ayan olarak ortaya atmaktadır. Kosova'da son güvenilir nüfus sayımı 25 yıl önce, 1981 yılında yapıldı. Yugoslavya Sosyalist Federatif Cumhuriyeti İstatistik Enstitüsü 1991 yılında da nüfus sayımlarını tertipledi ama Kosova Arnavutlarının çoğu bu sayımlara katılmadıklarından dolayı sonuçlar komple değildir.

Kosova'da Nüfus, Hane Halkı ve

Konut Sayımı Yasası 11 Temmuz 2003 yılında kabul edildiği ve 13 Aralık 2004 yılı tarihinde GSTÖ tarafından imzalanıp Yasa hükmünü aldı. Yasa gereğince Merkez Sayım Komisyonu'na sayımların yapılmasının denetlenmesi ve planlaştırılan sayımın koordine edilmesi görevi verilmektedir. Kosova Meclisi 23 Mart 2005 tarihinde Komisyonu destekleyerek Kamu Hizmetler Bakanı Melihate Termkoll'i Başkan tayin etti. Komisyonun temel görevi, Kamu Hizmetler Bakanlığı nezdinde bir icra ajansı olan Kosova İstatistik Ofisi'nin nüfus sayımlarıyla ilgili çalışmalarını denetlemekten ibarettir. İstatistik Ofisi şu anda sayımı hazırlamakta ve aynı zamanda sonuçların sayımı, analizi ve sonuçların ilanı için sorumlu olacaktır.

Bir yörede var olan kişilerin ve hanelerin olduğu gibi geçici olarak kendi yerlerinde olmayanların sayımı muazzam bir lojistik çalışmayı oluşturmaktadır. Kosova'da Hükümet ve UNMIK'in bu alana ilişkin bileşik olan politik sorunlarla uğraşmaları gerekmektedir. Bu sorunlar arasında uzun bir süre Kosova dışında olanlar, örnek olarak Sırbistan ve Karadağ'da yaşamakta olan, yerlerinde olan Kosovalıların ve mültecilerin evlerine dönmeleri ve diasporadakilerin pozisyonlarının ve onların hangi hanede kayıtlı olması sorusu yer almaktadır. Kosovo'nun Nüfus Sayımına değin 2004/53 sayılı Kuralına göre sayım amacı ile "nüfus" tabirinin GSÖT ile yapılan koordinasyona göre saptanıp tanımlanacağına işaret etmektedir. Uluslar arası standartlara göre 12 aydan çok bir müddet içerisinde

bir yörede barınmayan bireyler sayıma tabii tutulamaz. Ayrıcalıklar yapılabilir ve özel uygulamalar ve sayımlar düzenlenebilir, ama ahali sayımı standartlara uymazsa sonuçlar uluslar arası tarafından kabul edilmeyebilir.

Katılım konusu sayımların tanımlanması ve hedefine bağlıdır. Ahali sayımı ne bir sivil kayıttır ne de yurttaşlık ile ilgilidir. O daha ziyade gelişme planlaması için demografik, sosyal ve ekonomik verilerin toplanması ve kullanılması sürecidir. Onu, bir bakıma belirli bir zaman içerisinde belirli bir yörede olan insanlar hakkında çekilmiş bir fotoğraf gibi algılamak mümkündür.

Nüfus Sayımı Yasası tüm Kosova yurttaşlarının yaş, oturma yeri, eğitim düzeyi, mesleği, dili ve ulusal mensubiyeti hakkında sorulan soruları yanıtlamaları görevi ile görevlendirmektedir. Ulusal mensubiyet sorusuna cevap verme mecburiyeti yoktur. Yasa, soruları yanıtlayanların kişisel korunumlarını garanti etmekte ve veriler sadece istatistik amaçlar için kullanılabilir.

Yapılan değerlendirmelere göre ahali sayımı 7 ila 8 milyon euro

civarında harcamaların yapılmasına yol açacaktır. Bu araçların büyük bir kısmı bağışverenler tarafından temin edilmesi beklenmekte ama Konsolide Bütçeden de önemli bir katkının temin edilmesi beklenmektedir. Fonların elde edilmesi doğrultusunda bağışverenlerle bir Konferansın düzenlenmesi gerekecektir. Sayımlar için ayrılan bütçe gerekli olan uygun haritaların temin edilmesi, personelin eğitimi, kamuoyunun seferber edilmesi, sayımların yapılması, veri analizleri ve broşürlerin yayınlanması doğrultusunda harcanacaktır. Nüfus sayımının gerçekleşmesiyle binlerce kişinin iş bulması temin edilecektir.

Kosova nüfus sayımının planlaştırıldığı gibi 2006 yılının Nisan ayında yapılması için pratik ve politik konuların çözümlenip çözümlenmeyeceğini ya da sayımın ertelenip ertelenmeyeceğini söylemek hala erkendir. Ama Kosova'da başarılı bir nüfus sayımının gerçekleştirilmesi, yerel yetkililer tarafından uygulanan daha iyi bir siyasetin yürütülmesine büyük katkıda bulunacaktır.

Olavlar takvimi

Tarih / Yer / Organizatör /Başlık / Katılımcılar / Konular

11-13 Eylül (doğrulanacaktır) /
Cetinje/Karadağ /

Karadağ Parlamentosu & Sırbistan ve Karadağ Parlamentosu/
7. Cetinje Parlamentosu Forumu- Maliye ve Bütçe Komisyonları Toplantısı /
Maliye ve Bütçe Komisyonları başkanları ve üyeleri /
-Parlamentoda bütçe sürecinin yapılması -Yüksek Denetim prosedürleri ve
parlamentoda raporların sunulması -Parlamentoda bütçenin
görüşülmesi /

18-23 Eylül /

Viyana/Avusturya /
Uluslararası Moneter Fonu & Ortak Viyana Enstitüsü /
Bosna Hersek, Hırvatistan, Makedonya ve Sırbistan ile Karadağ
milletvekillerine ait Makroekonomik Siyaset Semineri /
Maliye ve ekonomi konularını görüşen milletvekilleri /
- IMF'nin rolü ve görevleri - Kent maliye- finansı programları - Son ekonomik
gelişmeler ve Balkanlar yöresine bir bakış - Fiskal Şeffaflık ve Vergi Reformu
- Finansı Sistemi ve Banka çalışmaları Reformu - Moneter ve Alışveriş düzeyi
siyaseti - İdare-Finansı terörizmi ve para listesine karşı savaş - Yatırımların
ilerletilmesi ve Strktürel Reformların önemi /

6-8 Ekim /

Milocer/Karadağ /
AGİT Parlamento Meclisi /
Yıllık Toplantı /
GDA Parlamentoları delegasyonları ve AGİT PA /

Ekim 17/18 (doğrulanacaktır-onaylanacaktır) /

Üsküp/Makedonya /
Avrupa Konseyi Parlamento Meclisi/Göçler, Mülteciler ve Ahali Komisyonu /
Göçler ve Mültecilere değin Seminer /
GDA ve PACE milletvekilleri (güneyden gelen partiler de dahil) barınak ve
göçler konularını inceliyor.
- Yerlerinden olanlar, mülteciler /

TARAFINDAN VERİLEN BİLGİLERE
DAYANARAK:

STABILITY PACT
FOR SOUTH EASTERN EUROPE

3-6 Kasım /

Dubrovnik/Hırvatistan /
Friedrich Ebert Kuruluşu /
Parlamento Konferansı: Avrupa Ekonomik ve Sosyal modeli. Parlamentoların
sosyal adalet ve ekonomik gelişimine katkısı /
AB ekonomik ve sosyal işlere katılan milletvekilleri /
-Avrupa Ekonomik ve Sosyal Modeli – Ekonomi ve işbulma siyaseti
- Sosyal ve fiskal siyaset – Sosyal Avrupa siyaseti /

7-10 Kasım (doğrulanacaktır) /

Belgrad/Sırbistan /
Avrupa Konseyi Parlamento Meclisi/Kültür, Bilim ve Eğitim Komisyonu /
Seminer, 2005 kampanyasına ilişkin eğitim ve yurttaşlığa odaklanacaktır /
Parlamentoların şu etkinliklere katılımları:
-Canlı demokratik kültürün güçlendirilmesiyle demokratik toplumların
kuvvelendirilmesi –Bir şeye sahip olma bilincinin yaratılması ve demokratik
toplum kararlılığı
-Paylaşılmış değerler bilincinin artırılması /

15/16 / Kasım

Prag/Çek Cumhuriyeti /
GDA konusunda İstikrarlık Paketi/
Yöresel ve Çalışma Toplantıları /
Güney Doğu Avrupa(GDA) milletvekilleri /

27-29 Kasım (doğrulanacaktır) /

Cetinje/Karadağ /
Karadağ Parlamentosu & Sırbistan ve Karadağ Parlamentosu
8. Cetinje Parlamento Forumu- Yasama Komisyonları toplantısı /
Yasama komisyonları başkanları ve üyeleri /
-Yasama süreci - Yönetmelik /

8-9 Aralık /

Selaniki/Yunanistan /
King Baudouin Kuruluşu & Avrupa Komisyonu /
GDA milletvekillerine insan ticareti, gizli göçler, çalışma için göç etmeler,
barınmalar ve vize konuları ile ilgili seminer /
Her parlamentodan üçer milletvekili bu konuya katılacaktır /
- Son başarılar ve gelişmeler, AB'nin barınak ve göçler alanındaki ölçütleri /